

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะวิเคราะห์ "รายการข้าวท้องถิ่นภาคใต้" เพื่อศึกษา ลักษณะโครงสร้าง และเนื้อหา ตามที่ปรากฏในรายการ ตลอดจนศึกษา ขั้นตอนและวิธีการผลิต ผลิตรายการ ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับในการผลิตรายการข้าวท้องถิ่นภาคใต้ โดยการใช้แนวทาง Naturalistic Inquiry ดังนั้นจึงกำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลบุคคลจากในหน่วยงาน

ประกอบด้วยบุคคลดังนี้

1.1 นายสัมฤทธิ์ วิจารณ์จิตต์ นายสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 12 สุราษฎร์ธานี จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านองค์กรที่เกี่ยวกับการบริหาร

1.2 นางชื่อนลาภ ตั้งรุ่งโรจน์ หัวหน้าฝ่ายข้าวจะให้ข้อมูลในส่วนที่เป็นการผลิต และกระบวนการในการคัดเลือกข้าวท้องถิ่นที่นำเสนอในรายการข้าวท้องถิ่นภาคใต้

1.3 นางดวงสมร นาคเพชรพล ผู้สื่อข่าวจะให้ข้อมูล เกี่ยวกับการสื่อข่าว

1.4 นางสาวพิชญา คุณเจริญ บรรณาธิการข่าวและผู้สื่อข่าวจะให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับการผลิต การคัดเลือกข้าว ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตรายการข้าวท้องถิ่นภาคใต้

1.5 นายโสภณ ศิริกุลพิพัฒน์ หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ รายการอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากรายการข้าวท้องถิ่น

2. ข้อมูลจากบุคคลภายนอกหน่วยงาน

โดยจะพิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีส่วนในการใช้สื่อมวลชนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ข้อมูลประเภทนี้จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งกำหนดตัวบุคคลไว้ดังนี้

2.1 ประชาสัมพันธ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากประชาสัมพันธ์จังหวัดมีหน้าที่ ความรับผิดชอบในงานด้านการประชาสัมพันธ์ของจังหวัด ให้คำปรึกษาแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดและ

หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด ในด้านการประชาสัมพันธ์ รวบรวมข่าวสารทางราชการภายใน จังหวัดนำมาเผยแพร่ให้ประชาชนในจังหวัดได้รับทราบและเข้าใจ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อทางราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ ดังนั้นประชาสัมพันธ์จังหวัดจึงมีลักษณะของผู้ใช้สื่อมวลชนโดยตรง

2.2 นายกเทศมนตรีเมืองสุราษฎร์ธานี ในฐานะที่เป็นผู้บริหารส่วนท้องถิ่น และมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเขตตัวเมือง จึงสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบความคิดเห็น ที่มีต่อราชการ ข้าราชการท้องถิ่นภาคใต้ ว่าราชการนี้ได้ให้ประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างไรบ้าง หรือมีข้อบกพร่องอย่างไรบ้าง

3. ข้อมูลประเภทเอกสารและวัสดุโทรทัศน์

ประกอบด้วย บทข่าวโทรทัศน์และเทปโทรทัศน์รายการข่าวท้องถิ่นภาคใต้ที่แพร่ภาพ ออกอากาศตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลประเภทบุคคล

ใช้วิธีการสัมภาษณ์ บุคคล สอบถามในขณะที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ แบบมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานกับฝ่ายงานข่าวและฝ่ายผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ของสถานี ส่วนบุคคลภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการสัมภาษณ์

2. ข้อมูลประเภทเอกสาร และวัสดุโทรทัศน์

ใช้วิธีรวบรวมจากแฟ้มบทข่าวโทรทัศน์ที่ได้นำเสนอไปแล้ว และบันทึกเทปโทรทัศน์ รายการข่าวท้องถิ่นภาคใต้ ที่แพร่ภาพออกอากาศในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาทุกวัน

รวมทั้งบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ เท่าที่สังเกตเห็น จากการเข้าร่วมปฏิบัติงานกับ ฝ่ายงานข่าว และฝ่ายผลิตรายการในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา

การตรวจสอบข้อมูล

ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูลประเภทบุคคล ใช้การตรวจสอบโดยสังเกตและสอบถามบุคคลเดิมรวมทั้งสอบถามบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทั้งโดยตรงและโดยอ้อมเพื่อยืนยันจากบุคคลที่เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่ง

ส่วนข้อมูลประเภทเอกสารและวัสดุโทรทัศน์ ข้อมูลประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบความถูกต้องซ้ำ เพราะเป็นรูปธรรมชัดเจนอยู่แล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยจำแนกการวิเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

1. โครงสร้างและเนื้อหารายการข่าวท้องถิ่นภาคใต้
2. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการผลิตรายการข่าวท้องถิ่นภาคใต้
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการกำหนดเนื้อหารายการ

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีวิเคราะห์โครงสร้างและเนื้อหาข่าวก่อนภาคใต้

โครงสร้างรายการ"ข่าวก่อนภาคใต้" จะแยกให้เห็นองค์ประกอบของรายการ โดยจะแบ่งดังนี้

1.1 ลักษณะเนื้อหาข่าว โดยแบ่งออกเป็นข่าวประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 ข่าวพระราชกรณียกิจ หมายถึง การรายงานข่าวเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง

1.1.2 ข่าวทางราชการเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ ทั้งข้าราชการการเมือง และข้าราชการประจำในด้านต่าง ๆ ได้ เช่น การดำเนินงานตามนโยบายและแผนงาน ของ หน่วยงานราชในด้านต่าง ๆ ที่ประชาชนควรจะได้ทราบ เป็นต้น

1.1.3 ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวประเภทนี้มีเนื้อหาสาระ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของคนในด้านต่าง ๆ ซึ่งแยกย่อยออกเป็นข่าวชนิดต่าง ๆ คือ

การตลาด ได้แก่ การส่งสินค้าออก การนำสินค้าเข้า ส่วนแบ่งยอดขายสินค้า การแทรกแซงราคาสินค้า มาตรการแก้ไขปัญหาราคาสินค้า

การซื้อขายที่ดินและการก่อสร้าง ได้แก่ ชาวการซื้อขายที่ดิน ในเขตพื้นที่ต่าง ๆ การออกข้อกำหนด ข้อบังคับ ระเบียบการขออนุญาตก่อสร้างในสถานที่ต่าง ๆ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่ดิน

แรงงาน ได้แก่ ชาวที่เกี่ยวกับค่าจ้าง การว่างงาน การประท้วง การปิดโรงงาน การหยุดงาน การจัดตลาดนัดแรงงาน ค่าจ้างแรงงาน ชั่วโมงการทำงาน ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับแรงงาน การปิดโรงงาน การช่วยเหลือส่งเคราะห์คนงาน หรือลูกจ้างในด้านต่าง ๆ

การเงินและธนาคาร ได้แก่ ชาวที่เกี่ยวกับการซื้อขายหุ้น อัตราส่วนลด และอัตราดอกเบี้ย ตลาดเงินทั่วไป สินเชื่อความก้าวหน้าและบริการต่าง ๆ ของธนาคาร การแลกเปลี่ยนเงิน ความเห็นของธนาคาร หรือผู้เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการเงิน ชาวที่เกี่ยวกับภาษีเงินได้ การจัดเก็บภาษี การเปลี่ยนแปลงภาษี การออกกฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษี

การคมนาคม ได้แก่ ชาวที่เกี่ยวกับการเดินรถ เดินเรือ เดินอากาศ หรือทิศทางการคมนาคม การใช้เส้นทาง รวมทั้งค่าโดยสาร

การเกษตร ได้แก่ ชาวที่เกี่ยวกับพืชผล ปริมาณการขาย ความแห้งแล้ง การเพาะปลูกสมัยใหม่ การส่งออกพืชผลทางการเกษตร การส่งเสริม การปลูกพืช การลดพื้นที่ การเพิ่มปริมาณพื้นที่การเพาะปลูก ภาวะความเปลี่ยนแปลงปริมาณของพืชผลการเกษตรในตลาด มาตรการในการช่วยเหลือเกษตรกร การพุงราคาสินค้าเกษตร การเลี้ยงสัตว์

การอุตสาหกรรม ได้แก่ ชาวที่เกี่ยวกับการก่อตั้งอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์สินค้าใหม่ การขยายกิจการ การควบคุมมลภาวะ การออกสินค้าใหม่ การพัฒนาปรับปรุงวิธีการผลิตสินค้า การสำรวจแหล่งทรัพยากร วัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยว ได้แก่ ชาวที่เกี่ยวกับ ภาวะการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว แนวโน้มการท่องเที่ยวในพื้นที่ การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาสถานที่ท่องเที่ยว

1.1.4 ชาวการศึกษา และวัฒนธรรม ได้แก่ ชาวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวงการการศึกษา การบริหารงานของโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยทั้งเอกชนและรัฐบาล

การรายงานการเคลื่อนไหวกิจกรรมในวงการศึกษากทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการเรียนการสอน ผู้สอน ผู้เรียน การใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในการเรียนการสอน นอกจากนั้นรวมความถึง ชาวเกี่ยวข้องกับ ด้านการวิจัย และวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นข่าวการค้นคว้าวิจัย การค้นพบในศาสตร์แขนงต่าง ๆ และ ชาวเกี่ยวข้องกับศาสนาหรือเทศกาลต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ หรือคนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง

1.1.5 ข่าวกิจกรรมทางสังคม เป็นข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัว บุคคลที่มีความเด่นและดังในสังคม กิจกรรมที่หรูหรา ในสังคม ความมั่งคั่งและความสวยงามควบคู่กันไป การจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ในกลุ่ม งานเลี้ยงต้อนรับ การเลี้ยงส่ง การจัดปาร์ตี้ การเดินร่า การแสดง นอกจากนี้ได้แก่ ข่าวการหมั้นหมายและการสมรสของบุคคลที่มีชื่อเสียงโด่งดังในสังคม ความบันเทิงต่าง ๆ ข่าวกับแฟชั่น การทำอาหาร การเลี้ยงเด็ก การจัดและตกแต่งบ้าน การเลี้ยงลูก การเอาใจใส่ครอบครัว กิจกรรมของกลุ่ม สมาคม ชมรมต่าง ๆ

1.1.6 ข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุและเพลิงไหม้ ได้แก่ ข่าวการสูญเสียชีวิต ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การลอบฆ่าทำร้ายร่างกาย รถชน ไฟไหม้

1.1.7 ข่าวทั่วไป ได้แก่ข่าวประเภทที่มนุษย์สนใจ (Human Interest) ข่าวแจ้งกำหนดการณ์ในอนาคตหรือเรื่องที่จะแจ้งให้ทราบ (Coming events) รวมไปถึงข่าว กีฬา ข่าวรายงานอากาศ รายงานราคาสินค้าและข่าวบริการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข่าวกีฬา เป็นข่าวเกี่ยวกับ ผลการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ สาระของข่าวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการแข่งขัน ผู้แข่งขันแต่ละฝ่ายสถิติของการแข่งขัน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬานั้น ๆ

ข่าวรายงานอากาศ ได้แก่การรายงานสภาพอากาศประจำวัน เพื่อแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับอุณหภูมิ สภาวะฝน เวลาการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์และการขึ้นลงของน้ำ ตลอดจนการเตือนภัยจากสภาพอากาศ

ข่าวรายงานราคาสินค้าประจำวัน ได้แก่ การแจ้งสภาวะราคาสินค้าประเภทต่าง ๆ ประจำวัน

ข่าวบริการ ได้แก่ข่าวที่น่าสนใจในลักษณะประกาศของทางราชการ อาทิการประกวดราคาจ้างหรือซื้อวัสดุ ประกาศรับสมัครงาน เป็นต้น

นอกจากนี้ จะเปรียบเทียบโครงสร้างภายในเนื้อหาข่าวตามแนวทางการแยกโครงสร้างของ Van Dijk

1.2 ลักษณะเนื้อหาโฆษณาเพื่อบริการสาธารณะ ใช้วิธีแยกลักษณะตามเนื้อหาที่ปรากฏว่ามีเนื้อหาเพื่อบริการสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

1.3 ลักษณะเนื้อหาความรู้อื่น ๆ (Miscallany) อธิบายเนื้อหาตามที่ปรากฏว่ารายการ "ข่าวท้องถิ่นภาคใต้" ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

2. วิธีวิเคราะห์ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการผลิตรายการข่าวท้องถิ่นภาคใต้

การแบ่งขั้นตอนการผลิตข่าวจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ตามลักษณะการผลิตงานสื่อมวลชนทั่วไป คือ ขั้นตอนก่อนการผลิต ขั้นตอนการผลิต และขั้นตอนหลังการผลิต โดยจะแยกให้เห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับแหล่งที่มาของข่าว วิธีการคัดเลือกแหล่งข่าว การคัดเลือกข่าว และการจัดเรียงลำดับข่าว และการแพร่ภาพออกอากาศ อธิบายให้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติงานของฝ่ายงานต่าง ๆ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเสนอรายการ "ข่าวท้องถิ่นภาคใต้" ตามที่ปรากฏจากการสังเกตการทำงานของฝ่ายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อธิบายให้เห็นทัศนคติในการทำข่าวใช้แนวคิดของ Galtung และ Ruge อธิบายวิธีการคัดเลือกข่าว ตามแนวคิดเรื่องผู้เฝ้าประตูสาร (Gatekeeper) ร่วมกับทฤษฎีการคัดเลือกข่าวของ Gan สำหรับการจัดลำดับข่าวจะใช้ แนวคิดเรื่องการกำหนดวาระสาร (Agenda-Setting)

3. วิธีวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการกำหนดเนื้อหาข่าวยุทธการข่าวท้องถิ่นภาคใต้

ในส่วนนี้จะแบ่งเป็นปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กร โดยกำหนดให้ปัจจัยภายในองค์กร คือ โครงสร้างการบริหารและนโยบาย คุณวุฒิของบุคลากรฝ่ายงานข่าว เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตข่าวและแพร่ภาพออกอากาศ งบประมาณที่ได้รับ ส่วนปัจจัยภายนอกองค์กรคือ แหล่งข่าว สถานีวิทยุโทรทัศน้องอื่น ๆ สถานีแม่ข่าย สภาพภูมิประเทศ เป็นต้น วิเคราะห์โดยการอ้างอิงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากเอกสาร และจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากการร่วมศึกษาสังเกต

การนำเสนอข้อมูล

1. ลักษณะโครงสร้างของข่าวและประเภทเนื้อหาข่าว

แจกแจงในรูปร้อยละ และอธิบายให้เห็นรายละเอียดที่เกี่ยวข้องทุกมิติ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2. ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการผลิต ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

อธิบายตามแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมทุกมิติว่า แต่ละส่วนมีลำดับขั้นตอนอย่างไรบ้าง มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ตามที่ได้พบเห็นจากการศึกษาสังเกตแบบมีส่วนร่วมในฝ่ายงานข่าว ฝ่ายงานผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์และฝ่ายงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอรายการ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย